

На основу члана 30. став 8. Закона о високом образовању РС и члана 48. став 6. Статута Универзитета у Крагујевцу, декан Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу доноси

РЕШЕЊЕ

Извештај бр. 01-1291 од 28.4.2016. године Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата **Светлане Рајичић Перић** под називом **„Поетика игре у српској књижевности 20. века (Љ. Мицић, М. Тодоровић и С. Богдановић, М. Павић)“**, ставља се на увид јавности објављивањем на сајт Филолошко-уметничког факултета, Универзитет у Крагујевцу у трајању од 30 дана.

Извештај се ставља на увид јавности у складу са последњим изменама и допунама Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“ бр. 99/2014.).

Декан Факултета,

Радомир Томић, редовни професор

ЗАХТЕВ

ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ
ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шифра за идентификацију дисертације _____

Шифра УДК (бројчано) 821.163.41"19"(043.3); 821.163.41.09 Мицић Љ.(043.3); 821.163.41.09

Тодоровић М.(043.3); 821.163.41.09 Богдановић С.(043.3); 821.163.41.09 Павић М.(043.3))

Веб адреса на којој се налази извештај Комисије о урађеној докторској дисертацији: www.filum.kg.ac.rs

СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. 30 Закона о високом образовању и чл. 128 Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о урађеној докторској дисертацији:

Назив дисертације:

Поетика игре у српској књижевности 20. века (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић)

Научна област УДК(текст): србистика

Ментор и састав комисије за оцену дисертације:

Ментор:

Проф. др Маја Анђелковић, ванредни професор Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, ужа научна област: *Српска књижевност*

Састав Комисије за оцену дисертације:

1. Проф. др Александар Јерков, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, ужа научна област: *Српска књижевност*
2. Проф. др Драган Бошковић, редовни професор Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, ужа научна област: *Српска књижевност*
3. Доц. др Јелена Арсенијевић, доцент Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, ужа научна област: *Теоријске књижевне дисциплине и општа књижевност*

Главни допринос дисертације (текст до 100 речи):

Као теоријска и интердисциплинарна, тема докторске дисертације Светлане Рајичић Перић *Поетика игре у српској књижевности 20. века (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић)* досад није била самостални предмет истраживања у српској науци о књижевности. Полазиште тезе је дифузна и метадискурзивна природа феномена игре који се, као такав, показује као над појам у књижевној уметности јер се везује за све елементе књижевно-естетског процеса, како за процес креације, тако и за процес рецепције. У дисертацији се истражују појавни облици и трансформације лудичког дискурса, његова књижевна, као и културолошка и идеолошка улога. Тему је докторанд обрадио исцрпно: то је прва студија која се бави аспектима и типологијом књижевне игре у широком временском захвату, на четири поетичка концепта у четири аутора српске књижевности 20. века, којима досад није приступано компаратистички у међусобним, као ни шире у западноевропским теоријским и књижевним релацијама. Она, такође, продубљује, из савремене постструктуралистичке визуре, смисао и структурирање антрополошког феномена (игре) у књижевном дискурсу. У овој дисертацији научне новине су следеће: одређена је *diferentia specifica* игре у књижевном дискурсу, сагледани темељни појмови у њеном постављању: знак, структура, писмо, читалац, као и стратегије читања игривог дела и упућено на процес измештања акције уметничког чина са Субјекта – Аутора *homo ludens*-а на читаоца, *coludens*-а, дата је типологија игара у српској

књижевности и то на широком опусу разнородних текстова српске историјске авангарде, неоавангарде, концептуалне уметности и постмодерне. Херменеутичко сагледавање текстова Љубомира Мицића, Мирољуба Тодоровића, Славка Богдановића и Милорада Павића, у светлу постструктуралистичких и уже, деконструктивних методолошких упоришта, отворило је нове перспективе за истраживање скрајнутих уметничких пракси, које су се показале као веома заступљене у српској књижевности 20. века. Пошто до сада у српској књижевној науци теоријска проблематика игре није засебно истраживана, као што нема ни студија о парадигмама књижевних игара, и већини интерпретираних лудичких текстова, тако је овом дисертацијом остварен важан помак на књижевно-теоријском и књижевно-историјском пољу. Дисертација Светлане Рајичић Перић, изграђена на богатој теоријској, као и широкој примарној грађи, доноси научно веома вредне увиде и резултате, што представља реалан допринос савременој науци о књижевности.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: **Светлана Рајичић Перић**

Назив завршеног факултета: **Филозофски факултет у Новом Саду**

Одсек, група, смер: **Српска књижевност и језик**

Година дипломирања: **1998.**

Назив магистарског рада, односно докторског студијског програма: **Докторске студије из филологије (језик и књижевност), модул Докторске студије из књижевности**

Научно подручје: **Филолошке науке**

Година одбране:

Факултет и место: **Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу**

Број публикованих радова: (навести рад који се тражи из члана 9. овог правилника) **24**

Радови из категорије М51:

1. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Да ли је луда мудра?“, *Наслеђе*, број 14/II, Крагујевац, 2010, стр. 167-180 (UDK 821.163.41.02 ДАДАИЗАМ ; 821.163.41.0 Алексић Д. / ISSN 1820-1768) **М51**
2. 2011. Владимир Б. Перић, Светлана Рајичић Перић, „Онтолошки статус слике у Сабатовом роману *Тунел: На тасовима андрогиног дискурса*“, *Наслеђе*, број 18, Крагујевац, 2011, стр. 207-218 (UDK 821.134.2 (82).09-31 Sabato Е. 316.77:821 / ISSN 1820-1768) **М51**

Радови из категорије М53:

1. 2012. Светлана Рајичић Перић, „(Бер)нардиева соба: оригинал фалсификата“, *Липар*, Крагујевац, број 48, стр. 239-246. (УДК 821.163.41.-31.09(049.3) Тишма С. / ISSN 1450-8338 = Липар (Крагујевац)). **М53**
2. 2015. Светлана Рајичић Перић, „(Интер)текстуално ткање“, *Кораџи*, Крагујевац, број 4-6/2015, стр. 161-163. (УДК 82 (05) / YU ISSN 0454-3556) **М53**
3. 2016. Светлана Рајичић Перић, „Поезија Бранка Миљковића у светлу антиципираног плагијата: празнине пуне будућности“, *Липар*, Крагујевац, број 58, стр. 79-92. (УДК 821.163.41.-14.09 Миљковић Б. / ISSN 1450-8338 = Липар (Крагујевац)) **М53**

Радови из категорије М14:

1. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Игра као транскултурни феномен и индикатор промена у књижевности“, *Језик, књижевност, промене: књижевна истраживања*, Филозофски факултет, Ниш, 2010. стр. 79-87. (УДК 821.163.41.02 “1920/1922“ / ISBN 978-86-7379-189-0). **М14**
2. 2013. Светлана Рајичић Перић, „Прилог аксиолошком разматрању забаве у књижевности (М. Павић, *Последња љубав у Цариграду*, А. Шпигелман, *Маус*)“, Зборник радова "Језик, књижевност, вредности: књижевна истраживања", Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2013. стр. 171-181. (УДК 82.09:141.72(082), 82.0(082), 821.111. / ISBN 978-86-7379-279-8). **М14**
3. 2014. Светлана Рајичић Перић, „Сатирска игра – од вертикале ка мехуровима“, Српски језик, књижевност, уметност: Зборник радова са VIII научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (25.-26. X 2013), Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014. стр. 267-276. (УДК 82.0.(082), 316.7:82(082), 821.163.41.09(082)/ ISBN 978-86-85991-65-6) **М14**
4. 2014. Светлана Рајичић Перић, „Савремени видови просторности и визуелности текста као рубни разарачи језика у књижевности“, Зборник радова "Језик, књижевност, маргинализација: књижевна истраживања", Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2014. стр. 81-94. (УДК 82.09(082), 82.0(082), 82:316.75(082) / ISBN 978-86-7379-324-5). **М14**
5. 2015. Светлана Рајичић Перић, „Мишљење и певање рата у српској авангардној поезији“, Српски језик, књижевност, уметност: Зборник радова са IX научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (24.-25. X 2014), Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2015. стр. 339-350. (УДК 821.163.41.09(082), 821.09(082) / ISBN 978-86-85991-81-3) **М14**

Радови из категорије М45:

1. 2014. Светлана Рајичић Перић, “Поетика и политика (не)пријатељства у доба кад је сунце било у зениту”, Српски језик, књижевност и култура у процесу евроинтеграција, Зборник радова настао у оквиру пројеката 178014: *Динамика структура савременог српског језика* и 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014. стр. 213-228 (УДК 811.163.41(082), 821.164.41.09. (082), 316.75(= 163.41)(082)/ ISBN 978-86-85991-62-2). **М45**
2. 2014. Светлана Рајичић Перић, Ђорђе М. Ђурђевић, “Колико имамо димензија? (Расправа о уметности и идеологији развијеног електронског друштва)”, „Ускрснуће књижевности: 100 година руског формализма“, Зборник радова настао у оквиру истраживања на пројекту 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014. стр. 285-298 (УДК 821.161.02ФОРМАЛИЗАМ(082) /

ISBN 978-86-85991-69-1). **M45**

3. 2015. Светлана Рајичић Перић, „И нема мене ал' има љубави моје“, „Срећа“, Зборник радова настао у оквиру истраживања на пројекту 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2015. стр. 167-180 (УДК 17.023.34(082), 82.09:017.023.34(082), 821.09(082) / ISBN 978-86-85991-86-8). **M45**

Радови из категорије М63:

4. 2009. Светлана Рајичић Перић, „Игра или (не)озбиљност у књижевности“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, (Зборник радова са I научног скупа младих филолога Србије одржаног 14. фебруара 2009. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година I, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2010. стр. 45-55. (ISBN 978-86-85991-17-2). **M63**
5. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Игра у књижевности као универзални културни феномен“, *Међународни интердисциплинарни симпозијум „Сусрет култура“*, Зборник радова, Филозофски факултет, Нови Сад, књ. 2, 1. децембар 2009, стр. 999-1005. (UDK 82.015.19: 821. 163.4 / ISBN 978-86-6065-043-8). **M63**
6. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Проблеми у рецепцији због уско тематских приступа у обради дека дечије књижевности (*Рани јади* Данила Киша), *Савремена књижевност за децу у науци и настави: зборник радова*, Педагошки факултет у Јагодини, Јагодина 2010, стр. 287-294 (УДК 821.163.41.09-93, 371.3::82(082), 371.3(082) / ISBN 978-86-7604-093-3) **M63**
7. 2011. Светлана Рајичић Перић, Владимир Б. Перић, „Цинологички дискурс“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, (Зборник радова са II научног скупа младих филолога Србије одржаног 6. марта 2010. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година II, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2011. стр. 349-357. (ISBN 978-86-85991-31-8). **M63**
8. 2012. Светлана Рајичић Перић, Владимир Б. Перић, „Морфологија апорија књижевног појма (на примеру појмова игра и маргина)“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, (Зборник радова са III научног скупа младих филолога Србије одржаног 12. марта 2011. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година III, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2012. стр. 13-20. (УДК 82.0a / ISBN 978-86-85991-40-0). **M63**
9. 2013. Светлана Рајичић Перић, „Стрип арт и (бел)летристика („Маус' Арта Шпигелмана)“, Зборник радова са IV научног скупа младих филолога одржаног 17. марта 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, *Савремена проучавања језика и књижевности*, година , књ. 2, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2013 стр. 393-400. (УДК 82.0 (082), 821.09(082), 821.163.41.09(082) / ISBN 978-86-85991-51-6). **M63**
10. 2014. Светлана Рајичић Перић, „Лов на лептира у читању Павића: (само)преписивање или детерминисани хаос?“, Зборник радова са V научног скупа младих филолога одржаног 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, *Савремена проучавања језика и књижевности*, година V, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014. стр. 289-298 (УДК 82.0 (082), 821.09(082),

Некатегорисани радови

1. 2000. Светлана Рајичић Перић, „Магија простора Ф. Кафке и Ђ. де Кирика“, *Стање ствари*, Нови Сад, 2000, број 4, 36-40. (/)
2. 2006. Светлана Рајичић Перић, „Фантастика у приповеткама 'Врт благословених жена' и 'Легенда' Милоша Црњанског“, *Стање ствари*, Нови Сад, 2006, бр. 12, стр. 346-351. (/)
3. 2013. Светлана Рајичић Перић, „Поетика биљарде“, „Његош, ријеч скупља два вијека: зборник радова о песништву Петра II Петровића Његоша (1813-2013)“, Удружење писаца Крагујевца, Крагујевац, 2013, стр. 149-156. (УДК 821.163.41.09 Петровић Његош П. II(082) / ISBN 978-86-83545-54-4) (/)
4. 2015. Светлана Рајичић Перић, „Елипсе, путовање у месту“, поговор у: Владимир Б. Перић, *Елипсе*, Студентски културни центар, Крагујевац, 2015. стр. 47-52. (УДК 821.163.41-1, 821.163.41.09-1 Перић В. / ISBN 978-86-7398-083-6) (/)

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: Прва крагујевачка гимназија, Крагујевац
Радно место: наставник српског језика и књижевности

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. ____
ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. ____ СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу вам достављамо: - Извештај комисије о оцени урађене докторске дисертације;
- Одлуку Наставно-научног већа факултета о прихватању извештаја комисије о урађеној докторској дисертацији

Крагујевац, _____
(место и датум)

ДЕКАН
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

Ред. проф. Радомир Томић

ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКИ ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВАЦ			
ПРИЈЕМО: 28. 4. 2016.			
Орг. јед.	Б р о ј	Прилог	Вредности
01	1291		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Наставно-научно веће Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 10.3.2016. године (одлука бр.01-712), предложило нас је, а Стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 13.4.2016. године (одлука бр. IV-02-218/17 од 13.4.2016. год) именовало у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације *Поетика игре у српској књижевности 20. века (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић)* кандидаткиње **Светлане Рајичић Перић**. Захваљујући на поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

І Опис докторске дисертације

Текст докторске дисертације *Поетика игре у српској књижевности 20. века (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић)* кандидаткиње Светлане Рајичић Перић има укупно 431 страницу текста нормалног (1,5) компјутерског проредка и структуриран је у следеће целине: Наслов, Идентификациона картица докторске дисертације, Резиме и Кључне речи (на српском и на енглеском језику) (стр. 3-4), Садржај (стр. 5-8), 1. Увод (стр. 9-130), 2. Specificum књижевне игре на примерима текстова Љ. Мицића, М. Тодоровића, С. Богдановића и М. Павића (стр. 131-387), 3. Закључак (стр. 388-404), 4. Прилог (стр. 405), 5. Литература (стр. 406-428).

Уводно поглавље – тематски је подељено на једанаест потпоглавља: 1.1. Зашто и како говорити о игри? 1.2. Апорије појма игра, 1.2.1. Проблем обима и садржаја појма, 1.2.2. Реторичност појма игра у књижевности, 1.3. Тематски преглед мисли о игри, 1.3.1. Игра и слобода, 1.3.2. Мишљења игре у Платоновом духу, 1.3.3. Напуштање платоновске концепције игре, 1.3.4. Језик као поље игре, 1.3.5. Игра – разарач смисла, 1.3.6. Онтолошки статус игре, 1.3.7. Мишљење игре у уметности, 1.3.8. Истраживања игре у српској књижевној критици, 1.4. Игра у постструктурализму, 1.4.1. Игра и писмо, 1.5. Предмет истраживања, избор грађе и приступ, 1.5.1. Допринос проучавању игре, 1.5.2. Методолошка позиција, 1.6. Статус игре у књижевности, 1.7. Знак, читалац, читање, структура као темељни појмови у игри, 1.7.1. Уздрманост утемељеног знака, 1.7.2. (Раз)игравање и расредиштење структуре, 1.8. Језик, немиметичност, 1.8.1. Лудички дискурс, 1.8.2. Немиметичност, 1.9. Игра у књижевности, 1.9.1. Парадигма(е) игре у књижевности, 1.9.2. Места додира (књижевна игра – свеигра), 1.9.3. Привлачност игре, 1.9.4. Како се игра, 1.10. Типологија књижевних игара, 1.10.1. Врсте књижевних игара и могућа класификација, 1.11. Свођење периодизацијске забуне.

У првом потпоглављу насловљеном „Зашто и како говорити о игри?“ маркирају се узроци и услови неопходности разматрања игре у књижевности у актуелном естетском и етичком контексту, будући да он настоји да подржи свеопшти прогон логоцентризма и да одговори на запитаност филозофског дискурса над појмовима моћи, насиља, субјекта, идентитета, онтолошке празнине и епистемолошких неизвесности. Постављају се хипотезе о деконструктивној природи појма игре који, као такав, разара устаљене опозиције

озбиљно/неозбиљно, досада/забава и друге, као и да се поставља на место надређеног појма у методолошким поставкама постструктурализма како би се осветлио процес расредиштења структуре и перманентног одлагања утемељености знака.

У другом потпоглављу – „Апорије појма игра“ расветљавају се узроци бројних апорија при дефинисању самог појма, кроз њихов преширок обим и недефинисан садржај, полисемичност, неиздиференцираност, условљеност специфичностима дискурса, термилошке недоумице формалне логике, властито самодефинисање у извођењу и преношење својстава и садржине термина индикатора из једног у други дискурс, те реторичности појма игра у књижевности и савременој књижевној науци.

У трећем потпоглављу – „Тематски преглед мисли о игри“, које се састоји из осам делова, кандидаткиња с критичким освртом излаже дијахронијски преглед основних филозофских концепција игре од Антике до савремених филозофских погледа из друге половине 20. века, односно од пресократоваца до постструктуралиста, групишући их у две основне парадигме: хераклитовску и платоновску, ону која оперише широм игром као мером уређености хаоса и апејрона и другом, која је, у светлу антропологије, види кроз појавне могућности *païdie* (слободне игре) и *Ludusa* (игре с правилима). Истовремено, кандидаткиња маркира доминантне значајке у одређењу феномена и појма игре и у савременој теоријској мисли као што су: однос према слободи, језику као средству књижевно-уметничког и ширег исказивања субјекта, перманентној потреби за разарањем уско схваћене смислености, онтолошкој нестабилности игре и даје осврт на невелик размер говора о игри у српској књижевној критици.

У четвртном потпоглављу – „Игра у постструктурализму“ кандидаткиња постулира с поставкама Жака Дерида и у том смислу посматра расутост игриве структуре насупрот сферичности, центрираности, холистичкој потреби људске свести да све уреди као линеарну или центрирану целовиту структуру, те се игра понаша као анархистички дискурс унутар књижевне уметности, али и у култури уопште, свуда где се појављују окоштале структуре. У његовом приступу игра се показује као основ критичке методологије, говор о језику као писму (и увођење категорије просторности у језик, што се показује важном особеношћу лудичког дискурса), али и аргумент за критику другачијих методолошких приступа уметности. Кандидаткиња скреће пажњу и на опасности самог деконструктивног погледа на појаве кроз перманентну дисеминацију и показује да игра тај неминовни процес одлагања и распршивања значења покушава да контролише, без обзира на чињеницу да она подржава процесе над и полиинтерпретативности.

У петом потпоглављу – насловљеном „Предмет истраживања, избор грађе и приступа“, које има и потцелине о доприносу дисетрације и методолошкој позицији у истраживању, Рајичић Перић омеђава ово опсежно истраживање, свдећи га на опус разнородних поетских и прозних текстова од историјске авангарде, преко неоавангарде и концептуалне уметности до постмодерне, њихово теоријско, компаративно и херменеутичко разматрање и креће се ка могућим одговорима на питања која игра покреће а тичу се: суштина књижевности, проблема литерарности, естетских категорија, културолошких питања, епистемолошких могућности, педагошких улога, смислова и значења бројних теорија читалаца и теорија читања (од теорија о простом репродуковању ауторовог чина имагинације, преко Ингарденовог, Бартовог, Ековог и постструктуралистичких читања). Како је сама игра дискурс изазова, изазовно је бавити се привремено или трајно прећутаним и цензурисаним писцима и текстовима, те кандидаткиња за репрезентативни узорак истраживања одабира скрајнуте текстове и дискурзивне праксе, по много чему (а највише по националистичкој делатности) непожељног Љубомира Мицића, поетички радикалног и карактерно неуклопљеног Мирољуба Тодоровића, политичко-поетички неприкладног критичара новосадског „младог“ кодовца Славка Богдановића, али и с почетка скрајнутог, а потом популарног и критици увек „проблематичног“ Милорада Павића. За праћење трансформације и генезе лудичког дискурса показује се веома важним разматрање и

редефинисање онтолошког статуса игре у књижевности које је нужан резултат постструктуралистичких читања књижевних текстова.

У шестом потпоглављу – „Статус игре у књижевности“ кроз дијахрони пејзаж о игри и њеним облицима у српској књижевности од средњовековног плетенија словес, преко барокних формалних маниризама и авангардних радикализама и намерних паралогија, стиже се до концептуалних и вербовоковизуелних лудизама друге половине двадесетог века и постмодерне парафикционалне игривости. Перићева маркира релевантна питања која постављају Ролан Барт и Мишел Фуко, а тичу се Аутора, његове природе и судбине, будући да је лудичка књижевност та у којој се репрезентативно уочавају истине о његовој смрти и измештању у до сада маргинални идентитет у процесу читања, у читаоца. С тим у вези, истиче се и доминанта лудизма да у себе укључује Другост и на тај начин сачува посустали хуманитет.

У седмом потпоглављу – „Знак, читалац, читање, структура као темељни појмови у игри“, кандидаткиња показује да су ови носећи појмови језичких структура, који су редефинисани у процесу постструктуралистичког мишљења, у лудичком дикурсу транспарентни те да се он појављује као илустративна пракса у повратној спрези књижевно-теоријског, филозофског и белетристичког. Наиме, доказује се да је немогуће посматрати знак у светлу класичног семиотичког десосировског дефинисања кроз конвенционалну везу означитеља и означеног, производ звука и појма и носиоца опозиције *langue* (језик)/*parole* (говор), већ да морамо бити свесни неограничене семиозе, како због улоге интерпретатора у читавом процесу, тако и због улоге осталих чинилаца као што су траг и контекст у измени самог интерпретанта (кода). Лудичко, у свом отпору логоцентризму и традицији, по којој разум (и то ауторов) организује текст као смислену целину, уводи новог читаоца – колуденса и ново читање као реконструисање расуте и децентриране игриве структуре. Разиравање и расредиштење структуре, на трагу мисли жака Дерида, Перићева види као основни улов нове теорије текста, новог читања и свих осталих чинилаца у живом и помичном књижевном процесу.

У осмом потпоглављу – „Језик, немиметичност“ прелази се на уже специфичности лудичког дискурса, полазећи од Витгенштајнове концепције језичких игара, преко Бартовог нултог писма до Деридиног писма као игре у језику, а кроз специфично колажно-монтажно „сазвежђе“ најразличитијих знакова, од дадаистичко-зенитистичког заума и инфантилних нонсенса, преко визуелних порука у свим периодима када се лудизми фаворизују, преко социолеката (шатровачког говора) и сцијентистичких метајезика неоавангардне поезије до тела и писма у процесуалној и гестуалној поезији концептуалне уметности и до тропичног језика и алегорија у свету постмодерних лудизама. Кандидаткиња доказује постављену хипотезу о немиметичности, амиметичности, антимиетичности и трансимиетичности игривих текстова, будући да се базирају на сложеним односима и принципима метафоре као поређења које не искључује разлику међу ентитетима.

У деветом потпоглављу – „Игра у књижевности“, које има четири целине, које се тичу парадигми игре у књижевној уметности, места додира књижевне игре и игре као антрополошког феномена, привлачности и начина на који се играју књижевне игре, Рајичић Перић показује зашто се лудичко дело мора сагледавати као „отворено дело“ и детаљно наводи и објашњава особености лудичке парадигме.

У десетом потпоглављу – „Типологија књижевних игара“ Рајичић Перић даје велики допринос савременој књижевној науци, кроз класификовање појавних облика игре у српској књижевности 20. века. Тако се, на основу извођења, игре појављују као одгонетање, стварање, реконструкција и забава; на основу стваралачке позиције на оне играти се игре и бити у игри, као и на основу врсте играчке на: знаковне, језичке, временске, просторне, појмовне, онтолошке, поетичке, цитатне, текстуалне, концептуалне. Кандидаткиња наводи врсте игривих текстова у српској књижевности 20. века и ствара могућу класификацију књижевних игара, у чему видимо нарочити значај ове дисертације, јер путем синтезе

теоријског и примењеног истраживања дефинише и описује специфичности 15 врста књижевних игара: комбинаторичких и алеаторичких игара, онтолошких игара и игара конструкције, цитатних, семиотичких и симболичких игара, семантичких и концептуалних, језичких, код, парадигматских, мета игара, апсурдних игара, визуелне нарације, формалних маниризама, као и квази игара.

У једанаестом потпоглављу доктората – „Свођење периодизацијске забуне“, Перићева расправља о питању књижевноисторијске периодизације српске књижевности 20. века, будући да је ова проблематика веома важна за темељно одређење поетичких конклузија и одређује се по питањима односа префигурација, настављања, цитирања, негације и варијација појавних облика у генези игре у српској књижевности.

Друго поглавље дисертације, насловљено „Specificum књижевне игре на примерима текстова Љ. Мицића, М. Тодоровића, С. Богдановића и М. Павића“, које наставља да теоријски преиспитује проблеме и поставке из Уводног дела, и поткрепљује интерпретацијом изабраних примарних текстова, састоји се из десет потпоглавља: Правила, Ко је „убио“ субјекат, Тајне знакова, Слика као писмо, Плес текста, Тајне читања, Цитат, интертекст, лавиринт, Немиметичност и нова мимеза, Језик и игра, Аксиолошке немоћи над игром у књижевности. У овом поглављу се, као предмет анализе, којем је посвећена посебна пажња, издвајају постструктуралистичке теорије игре Жана Бодријара и Жака Дерида, као основа за постављање теоријских закључака о правилима, смрти субјекта, статусу слике у књижевности, природи лудичког знака, расутости и помичности елемената игриве структуре, стратегијама читања, као и теорија интертекста и семанализе Јулије Кристеве, у основи говора о улози и типовима цитатности у књижевној игри, видовима злоупотреба и ангажованости и употреби лудичког у идеолошке сврхе.

У овом поглављу се развија постструктуралистичка (Ж. Бодријар, позни Барт, Ж. Дерида), али и антрополошка теоријска мисао (Ј. Хуизинга, Р. Кајоа, Е. Финк) и у том смислу елаборирају питања покренута у претходном делу. Проблематизујући Платонову поделу игара на *Paidiu* (спонтане игре без правила) и *Ludus* (игре с правилима), Рајичић Перић, на примерима Павићевих романа *Хазарски речник* и *Последња љубав у Цариграду*, показује да књижевна игра нема овако строгу и једноставну природу, те да су правила могућа и у тзв. минус поступку и скреће нарочиту пажњу на значај случаја (алеаторичког фактора, посебно у комбинаторичким и алеаторичким играма) у дијалогичном механизму извођења књижевне игре која се реализује између текста и његових знакова и читаоца играча. Такође проблематизује Норме и Моделе, по узору на Бодријарову теорију о симулакрумима у којима се једино Правилу превазилази Закон, а не претходно поменути. Стога се, у овом првом потпоглављу, разматрају игре типа код и парадигма, где се полази од генезе самог кода у теоријским поставкама, од Де Сосира, преко Барта до Ека, и прихвата као систем који смањује ентропију информације. Код Љ. Мицића су правила извођења игре префигурисана у поетичким начелима авангарде, на негацији и афирмацији, а кандидаткиња то показује на читању његових програмских текстова („Категорички императив зенитистичке песничке школе“ и других текстова исте природе из часописа *Зенит*), код Мирољуба Тодоровића у аутопоетичким теоријским и поетским радовима сигнализма, код С. Богдановића у самим пројектима јер је природа концептуалне уметности метатеоријска и метадискурзивна (текстови „Т – Т' „ и „Мочвара“); код Павића као интегрални део романа и драма у виду упутства за читање (*Хазарски речник*, *Последња љубав у Цариграду*, *Предео сликан чајем*, *Кутија за писање*, *Унутрашња страна ветра*, *Кревет за троје*, *Стаклени пуж*, *Свадба у купатилу*, *Уникат*). У потпоглављу Ко је убио субјекат? Рајичић Перић испитује релације субјекта у односу с другим чиниоцима дискурзивног поља, те закључује да игрива књижевност уклања идеалистички схваћен субјекат из текста и да твори хибридни идентитет читаоца субјекта који се у тексту исповеда, дајући му тесаментарни карактер, те је, у складу с тим, бивши аутор скриптор који записује вољу читача, али и лиотаровско измештање субјекта у зависности од језичких игара. Показује се да је да се субјекат не одређује само у

односу према ледитимизацији знања, већ и према односу према телу, језику и знаку, не само као Другом. Немогући субјекат настаје као текстуална конструкција, а то нам кандидаткиња показује на примеру Мицићеве фигуре Барбарогенија и збирке Антиевропа, који говори „Други, то сам ја“ и утемељује се у језику, знаку и телу (текста). Постанак субјекта објектом најјасније је видљив у компјутерској поезији, а питање смрти, која је у овом тренутку запитаности над хуманитетом важно питање филозофске мисли, битно је и актуелно за данашњу научну мисао. Стога се говори о могућем оживљавању субјекта кроз тело текста јер је игрива структура разиграна. Одлагање смрти јавља се и у виду одлагања значења. Све ово уводи у потпоглавље о тајнама знакова, где се на темељу Ековог схватања интерпретације која спаја означитеља и означено у знаковном низу и на Пирсовом давању значаја интерпретату, као и Деридином знаку који је у сталном одлагању, докторандкиња се бави симболичким и семиотичким играма, првима које су у Пирс-Морисовом кључу који подразумева неограничену семиозу и другима које су засноване на културолошки кодираним знаковима. Интерпретацијом Мицићевих знакова (потписа, фоничких знакова бруитистичког језика, транссемиотичких цитата (најчешће из визуелних уметности: сликарства и архитектуре), текста као кинезичког знака у покрету (плод техника колажа и монтаже), лирског субјекта и романескног јунака Барбарогенија, реклама, огласа, типографских решења текста, текста као цитата поетике) и семанализом текст-знака зенитистичке уметности из угла поето-политике, потврђује се Деридина сумња у истинитост знака те да је знак и оно што привидно искључује. Докторанткиња ово показује херменеутичким захватом на бројним песмама Мирољуба Тодоровића, Славка Богдановића и текстовима Милорада Павића, на којима појашњава асемиотичке и транссемиотичке игре, а симболичке игре на авангардним и неоавангардним језичким и визуелним експериментима. У потпоглављу „Слика као писмо“, разматра се веома битна хипотеза да је у лудичком дискурсу дошло до повратка опросторењу писане уметности. Тако се потенцира на нефоноцентричном, а уплив сликарског и графичког дискурса у књижевни појављује се као интердискурзивни дијалог, а у концептуализму као нови знак у књижевности – метадискурзивни коментар. Потврђује се разлика између просторности и визуелности, прва се односи на расутоост структуре, друга на слику у ликовном смислу. Природу и особине онтолошких, семантичких и концептуалних, мета игара и визуелне нарације, кандидаткиња је објаснила у Уводном поглављу, а овде их везује за сликовност као доминанту и за појединачне манифестације у српској књижевности 20. века. У том смислу, веома је значајан рад на текстовима и пројектима Славка Богдановића јер је његова поезија полижанровска и полимедијална концептуална метајезичка песничка пракса, у којој се језиком говори о сликарству, а као таква није до данас истраживана. Проблематизујући модел парергона, по коме би језик у књижевности имао централну, а слика периферну улогу, Рајичић Перић закључује да слика ствара језик и текст, а не само обратно. Поредићи развој сликарске аптракције са променом статуса и природе слике у књижевности, кандидаткиња изналази не само везе већ и идентичне принципе у обе уметности. Интерпретирају се гестуалне песме и визуелна поезија М. Тодоровића, енформел и текстуално сликарство С. Богдановића, док докторанткиња с посебном пажњом интерпретира стрип као облик визуелне нарације (*Chinese erotism* М. Тодоровића и *Стрип о групи Код* С. Богдановића). Истраживање се допуњује воковизуелима Владана Радовановића и постконцептуалним текстом Мишка Шуваковића. Наредно потпоглавље, „Плес текста“, доноси наставак постструктуралистичке тезе о помичностима елемената игриве структуре, изнесене у Уводу. Сада се она специфично везује за поетику плеса као уметности покрета и објашњава специфичности апсурдних игара, игара конструкције, комбинаторичких и алеаторичких игара, будући да све за доминанту имају смањење степена ентропичности текста. Доносећи иновације у погледу на *Хазарски речник* као алеаторну игру, кроз метафору енформела и његовог читања као уређења хаоса, Рајичић Перић чита Мицићеве *Речи у простору*, Тодоровићеву апејронистичку поезију и компјутерске песме на перфорираним тракама, перформанс и гестуалну поезију, Павићев

роман *Последња љубав у Цариграду*, а као посебну иновацију дисертације истичемо сагледавање читавог Павићевог опуса кроз фракталну теорију хаоса и закључак да се игриви текст понаша као фукоовско непослушно тело. Како лудички текст захтева познавање стратегије у игри читања, то се у потпоглављу „Тајне читања“, докритикиња посвећује истраживању посебности књижевних тајни као одлике сталног отпора текста тумачењу кроз одлагање и измештање означеног, кроз заробљавање у инертекстуалну мрежу, кроз симбиозу са празнином, контекстом, другим дискурсима, будућим и антиципираним појавама. Читање је, стога, откривање, реконструкција, ново писање и/или чиста забава. Помно разматрајући велики број теорија читања, од конзервативног дешифровања дела као депоа уписаних значења и свих читања типа код-енкодирање, херменеутичких типова читања, хипер и транстекстуалног читања, Бартовог „ломљења“ текста, дисконтинуираног читања у сучају бифуркационих, речничких и других фрагментарних парадигми, Блумовог *misreading* као стваралачког читања, реторичког читања остатака тропа, фајерабендовског *anything goes*, да би се у прилог деконструктивног читању тј. могућим извођењима приступило разноврсним стратегијама читања помоћу којих кандидаткиња различито чита исте текстове и показује како се различитом стратегијом стиже до различитих интерпретација, те да је игриво читање увек делимично писање. Како се граница између уметничког текста и онога који о њему говори постепено укида, како због наглашене метадискурзивности и еклектичности игривих дела, тако и због постструктуралистичког захтева за прихватањем слободе значења, слободе уметности, читања, необавезности епистемолошког поља, несигурности онтолошког утемељења, подрхтавањем истине, рушењем и новопостављањем вредности, Рајичић Перрић изналази могућност за нови начин говора о литератури, посебно о игривим делима а то је тзв. цинолудизам, озбиљан колико и неозбиљан, неоптерећен искључивом обавезом поштовања методолошких и појмовних стега академског дискурса, готово као пут ка веселој науци.

Наредно потпоглавље дисертације, насловљено „Цитат, интертекст, лавиринт“, доноси опсежан преглед могућности цитирања кроз различите теорије цитатности и интертекстуалности (пре свега Јулије Кристеве, Дубравке Ораић Толић и Марка Јувана), појмова коментара и контекста, као и приказивање игривог текста метафором лавиринта која је најближа текстуалној форми књижевних игара које се заснивају на цитату и фигура палимпсеста, пастиша, *mise-en-abyme*, преко којих се најчешће илуструје постмодерна цитатност. Цитатне игре су конструисане по принципу полицентричног лавиринта, закључује кандидаткиња, а потом нас уводи у једну такву игру у којој се центар овог дела дисертације помера у фусноту. Уважавајући два основна типа цитата, које наводи Ораић Толић, илуминативни и илустративни цитат, чијим се преласком са првог на други, дешава прелазак од авангарде као зрелог модернизма на постмодернизам, јер илуминативна цитатност подразумева однос контраста, метонимије, новог смисла у односу са цитираним текстом и везује се за авангардну књижевност (кад текст хоће да освоји другог, цитираног), у другом се догађа мимезис на делу, таутологија, метафорични однос, аналогија и тада се *усваја* други (цитирани), а овај тип цитатности се везује за постмодерну цитатност, а ово кандидаткиња показује на Павићевој драми *Кревет за троје* и Мицићевој драми *Источни грех, мистериј за безбожне људе чисте савести*, при чему су оба текста апокрифног карактера и односе се на исти мотив Еве и Лилит. Такође се показују различити поступци цитатности код сва четири истраживана аутора.

У Уводу је докторанткиња нагласила специфичности односа света игре и стварности и објаснила његову немиметичност, антимиетичност, амиметичност и трансиметичност. У потпоглављу „Немиметичност и нова мимеза“ објашњава и појаву нове мимезе као механизма налик сну и могућем свету, лажног подражавања по принципима метафоре, алегорије и симбола јер игра не инсистира на истини. Немиметичност се остварује у језику и слици, игра је творачка и ако *преузима* моделе реалности, она не *преузима* садржај и логику. Знак у сну, као ни у игри, није фиксиран значењем. Оно се слободно мења. Све је „као да“,

кобајаги, слично, а много различито. У мањој или већој мери реч је о неподударању, о специфичном „подражавању“ сегмената, а у суштини сличност је веома мала. Свет игре је аутономан, он не подражава стварност, иако му она покатакд треба да би реферисао на њу. Основна разлика је у семантичком пољу игре, које се стално мења и није заинтересовано за сличност и подударност са семантичким збиље. Оно евентуално може да буде коментар тих значења, али и тада аутономан. Нова мимеза подразумева подражавање самог себе по принципу симулакрума, инверзију изворне мимезе јер сада стварност подражава фикцију, усвајање другог преко цитата, бескрајно огледање и самоозначавање. Стога се о свету игре закључује да је немиметичан, самопроизводни свет са властитим правилима и онтологијом, изменљива конструкција, у којој се изводи унутрашња семантизација и семиоза.

Како је језик средство књижевног изражавања, игриви „жанр“, поред иновација на плану облика, форме, целокупне структуре, онтологије и др. показује се и као поље *језичког експеримента*. У потпоглављу „Језик и игра“, кандидаткиња показује како се од авангардне до постмодерне књижевности може пратити како се у језику догађају практичне провере језичких теорија и концепција из филозофије језика. Тако у авангардној Мицићевој игри увиђа кубофутуристичку замисао језичких иновација, коју је теоријски поткрепио руски формализам; у Тодоровићевим језичким експериментима уочава ослањање на сосировску лингвистику и теорију знака; код Богдановића коментаре на Витгенштајнову аналитичку филозофију језика; код Павића Деридино схватање Писма као архиграфије. Ово потоње препознаје и у ранијим радовима у игри, без обзира на то што је оваква тврдња извесни анахронизам, али је јасно да у многим случајевима аутори у игри дају предност писму над фоничким (као што је случај у свим рукописним, визуелним, процес играма). Показујући издиференцираност језичких игара у ужем смислу (игре речима, глосолалије, параномазије, каламбури, хипербатони, пароними, фразе, хомоними, синоними, неологизми, палиндроми, полиптотони, социолекти, идиолекти) и читав арсенал језичких фигура као стилских изражајних средстава који се појављује спорадично у књижевности без обзира да ли се ради о игри или не, о лингвостилитичком поступку или самом раду језика, Рајичић Перић указује на специфичности игара језиком као што су палиндромичне песме и романи, шатровачка или козарац поезија (код Тодоровића), нонсенс и оптофонетска поезија, игре по принципу досетке (код Павића), шире језичке игре у којима се спајају знакови различитих уметничких области (нарочито сликарства код Богдановића) или преиспитује рад самог језика или коментарише неки од концепата језичких игара, као што су нпр. Де Сосиров, Витгенштајнов, Деридин или Де Манов. Пример такве игре докторанткиња наводи у тумачењу Богдановићеве „Мочваре“ и „Поља феномена“.

Закључујући средишњи део дисертације, кандидаткиња расправља о аксиолошким несамерљивостима игриве књижевности на коју се не могу применити вредносне константе јер је и сама постмодерна култура у свеукупном подрхтавању и первертирању вредности те се и облици игре као нижи облици забаве више не могу тако посматрати. Игра није поткултурни феномен, она је вредан чинилац на књижевном пољу јер провоцира и питања саме вредности, као и устаљене критеријуме вредновања, и показује опасности од немогућности смештања вредности, говорећи о не-месту на ком је угрожен сваки идентитет.

Треће поглавље дисертације или Закључак, као завршни део доктората, синтетички резимира истраживања и закључке целе докторске дисертације. На основу теоријско-научне подлоге тумачења формиране у Уводном делу и у Другом делу спроведене проблемске анализе бројних дела кандидаткиња долази до закључка да се при сваком покушају коначног дефинисања игре у књижевности отварају нове апорије и то због потребе да се укључе реторичка значења појма (плес, коцка, конструисање и друга) и стога што се игра тиче свих темељних категорија-носача књижевности као уметности речи. Игра се обликом, формом, знаком, структуром, језиком, садржином, истином, сликом света. У том поигравању, игра коментарише све процесе који се одвијају у стварном свету и који се успостављају на основу знања, науке, економије, политике, културних процеса и уметности. У том смислу, она је

веома озбиљна, иако не обавезује тим и таквим порукама које носи у себи. То је прикривена природа игре да промени, поучи и понуди другачији свет, док је једна од основних особености игре у књижевности да потири строгу опозицију озбиљно/неозбиљно. Она је наглашено метадискурзивна и ставља се у позицију коментатора других дискурса које у себе укључује. Нужна је и ничеански је инструмент остварења слободне воље, а тиме и вид рефицијенцијалног средства у процесу рефигурације угроженог идентитета хуманог субјекта. Закључујући рад, Светлана Рајичић Перић синтетичким и дедуктивним приступом такође настоји да понови и изнова постави питања и одговоре о природи и улози игре у књижевности, њеним појавним облицима, како у књижевној теорији где има статус термина индикатора који носи обележја *differentia specifica* уже научног поља постструктуралистичких теорија, тако и у ширем пољу културе као активног чиниоца у изградњи хуманих структура, од забаве до идеолошких структура. Ово истраживање на пољу поезике игре резултира следећим: историјским прегледом филозофске мисли о игри од позитивног код пресоократоваца, потом изразито негативног у декартовским концепцијама, преко поново позитивног одређења у авангардним поезикама и филозофији, где се већ називају два правца у развоју игре (она која принцип игре види ничеански као плодотворну борбу) и друге (која је на трагу Витгенштајна схватила игру кроз језичке игре, а потом и као принцип „организовања“ структуре), до савременог (зло)употребљеног инструмента политичког, научног и културног завођења и контролисаних дискурзивних пракси лудизма под притиском владајуће западне рационалистичке и, пре свега, научне свести чија је девиза целовитост, логичност, једнозначност и истинитост; објашњењем парадигме игре у српској књижевности 20. века и свих њених релевантних елемената; откривањем игрових елемената у стваралачким поступцима Љубомира Мицића, Мирољуба Тодоровића, Славка Богдановића и Милорада Павића и интерпретирањем њихових, за ово истраживање подобних лудичких текстова, а затим изналажење типолошких сродности и доминанти игре кроз поменуте књижевне правце 20. века у српској књижевности; образлагањем креативног потенцијала лудизма, творачког интерпретативног чина читања, његове радикалистичке црте, инвентивности и активног става у еволуцији књижевних врста, жанрова и књижевног језика; уклопљеношћу постструктуралистичких концепција знака, читања, читаоца и литарарности у тумачење изабраних лудичких текстова; промишљањем игре кроз деконструисање строго поларисане бинарне опозиције озбиљно/неозбиљно, и померајем у односу на миметичке концепције игре; објашњењем механизма и топоса игриве књижевности: метафоре, алегорије, симбола; класификацијом игрових облика у књижевности.

II Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација *Поетика игре у српској књижевности 20. века* (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић) Светлане Рајичић Перић у потпуности је испунила пријавом теме циљеве, предмет и хипотезе. Она истовремено потврђује да је пријављена тема била подобна и захтевна за израду докторске дисертације. Показало се да феномен игре у литератури има веома значајно место и да је истраживање игре као феномена, појма и поступка и чина стварања и пројекта неопходно и има далекосежне последице унутар методолошког покрета који су пре тридесетак годна извеле хуманистичке науке. Показало се и да је интердисциплинарна и интердискурзивна анализа игре, нарочито у оквирима српске књижевне прексе и теорије, широко и неистражено поље и као таква изазов за научно испитивање, на ком је кандидаткиња извела опсежно истраживање игре у српској књижевности истовремено показујући њене додире, ослањања и сличности с другим књижевностима и уметностима. Тако је својеврсно компаративно и трансдискурзивно истраживање једна од веома важних новина и допринос ове докторске дисертације. Кандидаткиња је извела опсежну опсервацију и интерпретацију лудичког феномена и у

анализи активирала разнородне (пре свега постструктуралистичке) теоријско-методолошке апарате, чија је примена углавном руковођена неопходношћу савремених увида у књижевно-културолошку проблематику. Број разрешених, као и број покренутих проблема умногоме је надмашио очекивања приликом пријављивања теме.

У изради своје теме, Светлана Рајичић Перић се доследно придржавала предодређене методологије, преваходно примењујући аналитичко-синтетички (херменеутичко-интерпретативни) и постструктуралистички метод, при чему је обухватна критичка опсервација опште теоријских текстова кореспондирала са аутопоетичким текстовима истраживаних аутора као и са примарном грађом на којој је спроведено истраживање. Овакав приступ је подразумевао извесну динамику и дијалектику између свремене и већ класичне теоријске позиције. Овим методолошким поступцима књижевнонаучна анализа је постала свеобухватнија, слојевитија и усложњенија.

Кандидаткиња је у дисертацији показала способност комбиновања основног аналитичког и синтетичког научног метода, али и општих научних метода као што су индуктивно-дедуктивни и компаративни (интерлитерарни, интертекстуални и културолошко-антрополошки) методи. У Уводном поглављу полазишни принципи су делом били дедуктивни из опште теоријске литературе, да би се и у Уводу и у Другом поглављу дедуктивне поставке разлагале и бивале потврђиване аналитичким увидима у самантизацију и ресемантизацију културолошких знакова (игре, језика, субјекта, знака, структуре, читаоца, читања) у делима Љубомира Мицића, Миролуба Тодоровића, Славка Богдановића и Милорада Павића, да би се у завршном поглављу потврђивање полазишних дедуктивних принципа успоставило не само као сума закључака о природи, парадигми, генези и улози лудизма у савременој књижевности и теоријској мисли, већ и као збир општетеоријских и књижевнотеоријских, а тако и интерлитерарно-компаратистичко-естетско-културолошких вредности ова четири аутора, чиме се умногоме проширило сагледавање целокупног поља књижевног дискурса, нарочито у трансестетском и метадискурзивном смислу. Дисертација Светлане Рајичић Перић несумњиво показује да су (де)конструкционистички додире с теоријом, филозофијом и другим дискурсима, у опусима четири аутора, бројни и знак су преливања културолошких, антрополошких и интерлитерарних појава и противречности у књижевни текст и неопходно га је препознати и прихватити као аспект књижевног дискурса. Рад Светлане Рајичић Перић је пратио дијахронијске нити трансформације лудичког дискурса, његове књижевне улоге као и културолошке и идеолошке улоге и представља археолошки захват у дубину мишљења феномена игре од Хераклита и Платона до Бодријара и Дериде, али и генезу у савременој уметности не само у домаћим оквирима већ и шире. Наведеним је значај истраживања Светлане Рајичић Перић премашио очекивања најављена пријављеном темом и њеним *Образложењем*.

III Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области и оцена њене оригиналности

Докторска дисертација *Поетика игре у српској књижевности 20. века* (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић) Светлане Рајичић Перић приоритетно припада подручјима опште и српске књижевне теорије и књижевне историје 20. века. Тема која је у дисертацији обрађена никад није била самостални предмет анализа у српској књижевности, критици и науци о књижевности. Битно је, дакле, истаћи да до данас нема ниједне студије из области књижевне теорије и књижевне историје, како на нашим просторима, тако и у свету, која се бавила проучавањем поетике игривости с аспекта савремених постструктуралистичких поставки у контексту књижевности стилских формација двадесетог века, као и игривошћу као доминантним поетичким начелом у поетикама Љубомира Мицића,

Мирољуба Тодоровића, Славка Богдановића и Милорада Павића. Такође, ни ови сами аутори нису довођени у међусобне релације, а у овој дисертацији кандидаткиња показује да има много аргумената по којима су они у сложеним релацијама преиспитивања, цитирања и настављања. Обрађена тема је више него значајна, не само с обзиром на потребу новог, потпунијег испитивања лудизма у српској књижевности, с аспекта актуелних поставки савремене теорије, већ и као отварање новог поглавља у сагледавању улоге игре у историји српске књижевности и у будућим перспективама. Такође, користећи савремене, домаће и иностране књижевнонаучне позиције и перспективе, којима је међуоднос антропологије, културологије, теорије и литературе означен као једно од најзначајнијих поља за истраживање, ова теза је отишла значајан корак даље у „осавремењивању“ мишљења о литератури. Тему је докторанд обрадио исцрпно: то је прва студија о поетици игре у српској књижевности не само двадесетог века него уопште у њеној историји, прво сагледавање теорије игривости из угла савремених носећих теорија, прва класификација игривих облика која укључује аспекте, критеријуме и чиниоце дела као текста (знак, субјекат, цитат, структуру, писмо, слику, читаоца и читање), па обављено књижевнотеоријско, књижевноисторијско, књижевноантрополошко, књижевнонаучно истраживање ове теме представља значајан допринос целовитијем тумачењу културног, интерлитерарног, теоријског и историјског аспекта у опусима четири аутора и четири поетичка концепта веома значајна у историји српске књижевности, историјске авангарде, неоавангарде, концептуалне уметности и постмодерне. Нарочито је значајан прилог истраживању српске књижевности из угла ликовних техника и теорија. Иако је о овим ауторима публикован изван број библиографских јединица (највише о Павићу, а најмање о Славку Богдановићу), остаје да се закључи следеће: а) да је докторска дисертација Светлане Рајичић Перић прво сагледавање поетике игре из угла савремене теорије и методологије; б) да се овом дисертацијом први пут доводе у везу, како четири аутора историјски и поетички разнородних и у много чему сложено постављених стилских формација (што је видљиво и објашњено на значењу префикса -нео и -пост) тако и њихова дела, а на основу заједничког поетичког именоватеља, игре; в) да су поједини текстови ових аутора први пут интерпретирани, а неки по први пут у светлу лудизма; г) да је дата прва класификација игривих облика у српској књижевности, а потенцијално и шире, као и прво бављење игром с аспекта савремено схваћене просторности и визуелности, теорија знака и читања, као и савремених теорија текста.

Докторанд је консултовао сву релевантну литературу која се директно или општетеоријски односи на проблематику задату темом, па се, у односу на њу, јасно уочава вредност саме дисертације. Пошто је истраживање спроведено на значајном делу корпуса Љубомира Мицића, Мирољуба Тодоровића, Славка Богдановића и Милорада Павића чије јединствено поље (лудизам) до сада у српској књижевној науци није било предмет рада, остварен је важан помак у опису овог феномена у српској књижевности двадесетог века. Дисертација *Поетика игре у српској књижевности 20. века* (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић) је, дакле, према свим научним критеријумима вредно и оригинално научно дело.

IV Научни резултати докторске дисертације, примењивост и корисност резултата у теорији и пракси и начин презентовања резултата научној јавности

С обзиром на наведене домете, оригиналност и актуелност докторске дисертације Светлане Рајичић Перић, научни резултати њене докторске дисертације јесу и теоријски и историјски и интерпретативни. Главни теоријски резултат односи се на помно описивање, преиспитивање и анализу културолошких и дискурзивних појмова, пре свега игре, а потом и

субјекта, знака и структуре, уметничког дела и чинова у процесу његове реализације, а потом и помно истраживање поетике игре у оквирима српске књижевности. Интерпретативни резултат сагледава се у херменеутичком расветљавању игре, али и лудичког „жанра“ као културног и књижевног интертекста, у великом броју текстова Љ. Мицића, М. Тодоровића, С. Богдановића и М. Павића, као и расветљавању игривости као заједничког именитеља различитих друштвених и културолошких дискурса које ова четири писца реконтекстуализују и перспективизују. Овом дисертацијом, откривају се као незаобилазна вредност, не само игре у делима ова четири аутора, већ структура и семантика овог феномена у теоријској, културно и књижевно-историјској перспективи (од Антике, преко идеалистичких, картезијанских, модернистичких и постструктуралистичкој традицији).

Будући да су културолошке и поетичке вредности иманентна својства дискурса, па дакле и књижевног дискурса, а пошто до дисертације Светлане Рајичић Перић нису биле довољно прецизно описане с обзиром на њихово место у текстовима Мицића, Тодоровића, Богдановића и Павића, резултати дисертације Светлане Рајичић Перић испуниће једно упражњено поље у савременој књижевној теорији, критици и историји српске књижевности. Поетички, историјски и антрополошки хоризонт у делима ова четири аутора од сада ће морати да се ослања на резултате ове дисертације, не само с обзиром на њихову провокативност у погледу вредновања истраживаних писаца, већ с обзиром на поетичку и хуманистичку вредност културолошког смисла литературе. Као таква, дисертација Светлане Рајичић Перић иницира нова истраживања игре не само ова четири писца већ и многих других аутора у оквиру наведених књижевноисторијских раздобља. Дисертацију *Поетика игре у српској књижевности 20. века* (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић) неизоставно треба, у овом, изворном облику, публиковати, како би њени резултати што пре били доступни научној јавности и како би покренули на нове научне опсервације књижевног смисла двадесетовековних теоријских и културолошких дискурса.

V Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

Светлана Рајичић Перић је објављивала своје радове (24 објављена рада) у часописима са листе ресорног Министарства и са рефератима учествовала на 18 међународних и националних научних скупова и конференција. Највећи број тих радова припада књижевнотеоријској области, али и аналитичко интерпретативној области. У њима се разматрају различити књижевнотеоријски проблеми двадесетовековне науке о књижевности, модернистичке и постмодернистичке светске и српске књижевности. Докторанд Светлана Рајичић Перић има завидну библиографију радова. Овде наводимо библиографију свих оригиналних ауторских радова у часописима и рецензираним зборницима са научних, међународних и националних скупова, са следећим категоријама:

Радови из категорије M51:

1. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Да ли је луда мудра?“, *Наслеђе*, број 14/II, Крагујевац, 2010, стр. 167-180 (UDK 821.163.41.02 ДАДАИЗАМ ; 821.163.41.0 Алексић Д. / ISSN 1820-1768) **M51**
2. 2011. Владимир Б. Перић, Светлана Рајичић Перић, „Онтолошки статус слике у Сабаговом роману *Тунел*: На тасовима андрогиног дискурса“, *Наслеђе*, број 18, Крагујевац, 2011, стр. 207-218 (UDK 821.134.2 (82).09-31 Sabato Е. 316.77:821 / ISSN 1820-1768) **M51**

Радови из категорије М53:

1. 2012. Светлана Рајичић Перић, „(Бер)нардијева соба: оригинал фалсификата“, *Липар*, Крагујевац, број 48, стр. 239-246. (УДК 821.163.41.-31.09(049.3) Тишма С. / ISSN 1450-8338 = Липар (Крагујевац)). **М53**
2. 2015. Светлана Рајичић Перић, „(Интер)текстуално ткање“, *Кораџи*, Крагујевац, број 4-6/2015, стр. 161-163. (УДК 82 (05) / YU ISSN 0454-3556) **М53**
3. 2016. Светлана Рајичић Перић, „Поезија Бранка Миљковића у светлу антиципираног плагијата: празнине пуне будућности“, *Липар*, Крагујевац, број 58, стр. 79-92. (УДК 821.163.41.-14.09 Миљковић Б. / ISSN 1450-8338 = Липар (Крагујевац)) **М53**

Радови из категорије М14:

6. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Игра као транскултурни феномен и индикатор промена у књижевности“, *Језик, књижевност, промене: књижевна истраживања*, Филозофски факултет, Ниш, 2010. стр. 79-87. (УДК 821.163.41.02 “1920/1922“ / ISBN 978-86-7379-189-0). **М14**
7. 2013. Светлана Рајичић Перић, „Прилог аксиолошком разматрању забаве у књижевности (М. Павић, *Последња љубав у Цариграду*, А. Шпигелман, *Маус*)“, Зборник радова "Језик, књижевност, вредности: књижевна истраживања", Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2013. стр. 171-181. (УДК 82.09:141.72(082), 82.0(082), 821.111. / ISBN 978-86-7379-279-8). **М14**
8. 2014. Светлана Рајичић Перић, „Сатирска игра – од вертикале ка мехуровима“, Српски језик, књижевност, уметност: Зборник радова са VIII научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (25.-26. X 2013), Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014. стр. 267-276. (УДК 82.0.(082), 316.7:82(082), 821.163.41.09(082)/ ISBN 978-86-85991-65-6) **М14**
9. 2014. Светлана Рајичић Перић, „Савремени видови просторности и визуелности текста као рубни разарачи језика у књижевности“, Зборник радова "Језик, књижевност, маргинализација: књижевна истраживања", Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2014. стр. 81-94. (УДК 82.09(082), 82.0(082), 82:316.75(082) / ISBN 978-86-7379-324-5). **М14**
10. 2015. Светлана Рајичић Перић, „Мишљење и певање рата у српској авангардној поезији“, Српски језик, књижевност, уметност: Зборник радова са IX научног скупа одржаног на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, (24.-25. X 2014), Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2015. стр. 339-350. (УДК 821.163.41.09(082), 821.09(082) / ISBN 978-86-85991-81-3) **М14**

Радови из категорије М45:

11. 2014. Светлана Рајичић Перић, “Поетика и политика (не)пријатељства у доба кад је сунце било у зениту”, Српски језик, књижевност и култура у процесу евроинтеграција, Зборник радова настао у оквиру пројеката 178014: *Динамика структура савременог српског језика* и 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу,

- Крагујевац, 2014. стр. 213-228 (УДК 811.163.41(082), 821.164.41.09. (082), 316.75(=163.41)(082)/ ISBN 978-86-85991-62-2). **M45**
12. 2014. Светлана Рајичић Перић, Ђорђе М. Ђурђевић, “Колико имамо димензија? (Расправа о уметности и идеологији развијеног електронског друштва)”, „Ускрснуће књижевности: 100 година руског формализма“, Зборник радова настао у оквиру истраживања на пројекту 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014. стр. 285-298 (УДК 821.161.02ФОРМАЛИЗАМ(082) / ISBN 978-86-85991-69-1). **M45**
13. 2015. Светлана Рајичић Перић, “И нема мене ал’ има љубави моје”, „Срећа“, Зборник радова настао у оквиру истраживања на пројекту 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевност и култура: национални, регионални, европски и глобални оквир* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2015. стр. 167-180 (УДК 17.023.34(082), 82.09:017.023.34(082), 821.09(082) / ISBN 978-86-85991-86-8). **M45**

Радови из категорије M63:

14. 2009. Светлана Рајичић Перић, „Игра или (не)озбиљност у књижевности“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, (Зборник радова са I научног скупа младих филолога Србије одржаног 14. фебруара 2009. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година I, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2010. стр. 45-55. (ISBN 978-86-85991-17-2). **M63**
15. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Игра у књижевности као универзални културни феномен“, *Међународни интердисциплинарни симпозијум „Сусрет култура“*, Зборник радова, Филозофски факултет, Нови Сад, књ. 2, 1. децембар 2009, стр. 999-1005. (UDK 82.015.19: 821. 163.4 / ISBN 978-86-6065-043-8). **M63**
16. 2010. Светлана Рајичић Перић, „Проблеми у рецепцији због уско тематских приступа у обради дека дечије књижевности (*Рани јади* Данила Киша), *Савремена књижевност за децу у науци и настави: зборник радова*, Педагошки факултет у Јагодини, Јагодина 2010, стр. 287-294 (УДК 821.163.41.09-93, 371.3::82(082), 371.3(082) / ISBN 978-86-7604-093-3) **M63**
17. 2011. Светлана Рајичић Перић, Владимир Б. Перић, „Цинолудички дискурс“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, (Зборник радова са II научног скупа младих филолога Србије одржаног 6. марта 2010. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година II, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2011. стр. 349-357. (ISBN 978-86-85991-31-8). **M63**
18. 2012. Светлана Рајичић Перић, Владимир Б. Перић, „Морфологија апорија књижевног појма (на примеру појмова игра и маргина)“, *Савремена проучавања језика и књижевности*, (Зборник радова са III научног скупа младих филолога Србије одржаног 12. марта 2011. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу), година III, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац, 2012. стр. 13-20. (УДК 82.0a / ISBN 978-86-85991-40-0). **M63**
19. 2013. Светлана Рајичић Перић, „Стрип арт и (бел)летристика („Маус“ Арта Шпигелмана)“, Зборник радова са IV научног скупа младих филолога одржаног 17. марта 2012. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, *Савремена проучавања језика и књижевности*, година , књ. 2, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2013 стр. 393-400. (УДК 82.0 (082), 821.09(082), 821.163.41.09(082) / ISBN 978-86-85991-51-6). **M63**

20. 2014. Светлана Рајичић Перић, „Лов на лептира у читању Павића: (само)преписивање или детерминисани хаос?“, Зборник радова са V научног скупа младих филолога одржаног 30. марта 2013. године на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, Савремена проучавања језика и књижевности, година V, књ. 2, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, Крагујевац, 2014. стр. 289-298 (УДК 82.0 (082), 821.09(082), 821.163.41.09(082) / ISBN 978-86-85991-61-5) **M63**

Некатегорисани радови

5. 2000. Светлана Рајичић Перић, „Магија простора Ф. Кафке и Ћ. де Кирика“, *Стање ствари*, Нови Сад, 2000, број 4, 36-40. (/)
6. 2006. Светлана Рајичић Перић, „Фантастика у приповеткама ‚Врт благословених жена‘ и ‚Легенда‘ Милоша Црњанског“, *Стање ствари*, Нови Сад, 2006, бр. 12, стр. 346-351. (/)
7. 2013. Светлана Рајичић Перић, „Поетика биљарде“, „Његош, ријеч скупља два вијека: зборник радова о песништву Петра II Петровића Његоша (1813-2013)“, Удружење писаца Крагујевца, Крагујевац, 2013, стр. 149-156. (УДК 821.163.41.09 Петровић Његош II П(082) / ISBN 978-86-83545-54-4) (/)
8. 2015. Светлана Рајичић Перић, „Елипсе, путовање у месту“, поговор у: Владимир Б. Перић, *Елипсе*, Студентски културни центар, Крагујевац, 2015. стр. 47-52. (УДК 821.163.41-1, 821.163.41.09-1 Перић В. / ISBN 978-86-7398-083-6) (/)

На основу наведене библиографије и публикација у којима су оригинални научни радови објављени, може се закључити да је кандидаткиња Светлана Рајичић Перић већ зрео научни радник, са низом научних резултата, презентованих како у научним часописима, тако и на научним скуповима.

VI Закључак и препорука

Све до сада наведено недвосмислено показује да је Светлана Рајичић Перић научно и теоријски квалитетно обрадила теоријску и практичну проблематику игре у делима Љ. Мицића, М. Тодоровића, С. Богдановића и М. Павића. У својој докторској дисертацији *Поетика игре у српској књижевности 20. века (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић)*, кандидаткиња је показала врлине посвећеног младог научника – добру кореспонденцију с најрелевантнијом литературом, изузетно владање књижевнонаучном методологијом на различитим нивоима књижевнонаучне анализе (књиженотеоријском, компаративном и херменеутичком), адекватну примену различитих могућности анализе, посебно изражен смисао за интерференцију анализе и синтезе, за усклађивање општих и посебних научних метода и закључака, као и педантност у опису различитих облика и међуусловљености сложених проблема феномена игре и свих његових релевантних чинилаца структуре. Веома захтевна тема урађена је на научно изванредан начин, па ова дисертација улази у ред посебно квалитетних из науке о књижевности.

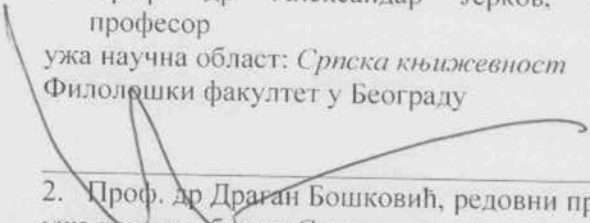
Због свега у реферату наведеног, предлажемо Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу да прихвати овде изнесу позитивну оцену о докторској дисертацији Светлане Рајичић Перић, под насловом *Поетика игре у српској књижевности 20. века (Љ. Мицић, М. Тодоровић, С. Богдановић, М. Павић)*, и кандидаткињи одобри усмену одбрану пред овом Комисијом.

У Крагујевцу, април 2016.

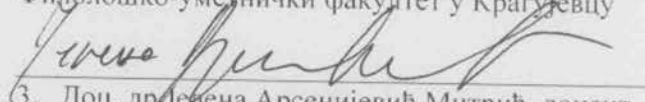
КОМИСИЈА

1. Проф. др Александар Јерков, ванредни професор

ужа научна област: *Српска књижевност*
Филолошки факултет у Београду

2. Проф. др Драган Бошковић, редовни професор

ужа научна област: *Српска књижевност*
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

3. Доц. др Јелена Арсенијевић Митрић, доцент

ужа научна област: *Теоријске књижевне дисциплине и општа књижевност*
Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу